

Spomienky na Luciu Bobákovú

Marcel UHRIN

Katedra zoológie, Ústav biologických a ekologických vied, Prírodovedecká fakulta Univerzity P. J. Šafárika, Moyzesova 11, SK-041 67 Košice; marcel.uhrin@gmail.com

V apríli 2011 nás zasiahla smutná a nekompromisná správa. 14. apríla 2011 zomrela Lucia Bobáková a naplno sme si uvedomili, že navždy strácame priateľku a spolupracovníčku, nadšenú ochrankyňu a milovníčku prírody. Správa potvrdzovala, že sa definitívne skončil Luckin statočný boj s neúprosnou chorobou, s ktorou zápasila od leta roku 2007.

Lucka Bobáková sa narodila 4. novembra 1977 v Ružomberku. Stredoškolské vzdelanie získavala na bilingválnom gymnáziu Milana Hodžu v Sučanoch, pričom vďaka jej nebojácnej povahe nie je prekvapujúce, že ho uzavrela štúdiom na St. George's School v štáte Rhode Island v USA v roku 1996. V tom istom roku nastúpila na Prírodovedeckú fakultu Univerzity Komenského v Bratislave, kde vyštudovala odbor environmentalistika (mgr.). Už počas vysokoškolských štúdií sa aktívne zapájala do činností, súvisiacich s prírodovedným výskumom a najmä s ochranou živočíchov, pričom najviac ju zaujímali dravé vtáky a netopiere. Vždy mala ambíciu svoje výsledky aj vedecky spracovať a publikovať a tak ešte pred skončením štúdia uverejnila napríklad výsledky faunistického výskumu netopierov na Muránskej planine a vo Veľkej Fatre [2, 5]. V diplomovej práci [6], ktorú úspešne obhájila v roku 2001, sa venovala detailnému štúdiu sezónnej dynamiky netopierov vo vybraných sprístupnených jaskyniach Slovenska. Údaje získané počas spracovávania diplomovej práce rozšírené o poznatky z ďalších sezón z Dobšinskej ľadovej jaskyne, Harmaneckej jaskyne a jaskyne Domica neskôr uverejnila v samostatných štúdiách [8, 9, 10]. Už počas štúdia sa stala členkou Slovenskej ornitologickej spoločnosti, Ochrany dravcov na Slovensku, Skupiny pre ochranu netopierov, neskôr po príchode na Muránsku planinu aj Speleoklubu Revúca.

Po absolvovaní štúdia pracovala bez prerušenia v organizáciách ochrany prírody. Najprv pôsobila ako zoologička na Správe Pieninského národného parku, neskôr, od roku 2002 až do roku 2008, pracovala ako krajinárka a zoologička na Správe NP Muránska planina. Potom ju choroba prinútila prácu opustiť.

Väčšinu jej profesionálneho života formoval záujem o živočíchy. Asi najviac sa venovala mapovaniu a výskumu netopierov, aktívne sa podieľala na organizovaní a realizácii ich pravidelného sčítania na zimoviskách [napr. 13, 16, 17]. Mala v úmysle detailne sledovať reprodukčnú kolóniu netopiera vodného (*Myotis daubentonii*) v Liskovskej jaskyni, ktorú objavila [32]. Ale aj v tomto zámere jej zabránila choroba. Nezanedbateľný je v mamalogickej oblasti Luckin aktívny prínos k problematike repatričných pokusov sysľa pasienkového na viacerých lokalitách Slovenska [27]. A osobitnou kapitolou jej mamaliologickej činnosti bola účasť na výskume šimpanzov v Národnom parku Rubondo v Tanzánii v roku 2007 [34–36, 39]. Účasťou na tomto programe si Lucka splnila veľký životný sen.

Luckinou veľkou láskou boli popri cicavcoch dravé vtáky. Práve tento záujem ju už počas štúdia spojil s jej budúcim osobným ale aj profesionálnym partnerom, Ervínom Haplom. S ním a neskôr s ich synom Tomáškom prežila veľmi intenzívne svoj krátky, no plnohodnotný život. Napriek

tomu, že s výnimkou jedného projektového zámeru [4] neuverejnila o dravcoch inú prácu, je jej prínos v tejto problematike neprehliadnuteľný. Aktívne sa zapájala do ich monitoringu, najmä orla skalného a sokola rároha či sokola sťahovavého. S mimoriadnym nasadením a entuziazmom sa veľkou mierou pričínila o spracovanie jedného z prvých projektov LIFE, zameraného na záchranu orla kráľovského v slovenskej časti Karpát.

Podobne bol nepostrádateľný Luckin prínos v ochrane prírody. Do série medzinárodných projektov, realizovaných Správou NP Muránska planina a ktoré už od roku 2004 boli zamerané na revitalizáciu rieky Muránka, sa zapojila s charakteristickým plným nasadením a tvorivosťou. Vďaka svojej húževnatosti a podpore najbližších, aktivity zamerané na ochranu rieky Muránka Lucka dotiahla do úspešného konca v podobe kompletného odstránenia migračných bariér pre živočíchy na tejto rieke. Ukončeniu tohto dlhodobého zámeru venovala v štádiu pokračujúcej choroby svoje posledné sily, a to ako zástupkyňa neinvestičného fondu Muránska planina v rámci realizácie projektu “Rieka bez bariér” [38]. Aj vďaka jej sile sa podarilo zavŕšiť obnovu cesty pre migráciu rýb a ostatných vodných organizmov na celom spomínanom toku. Rovnako nadšene sa jej podarilo zrealizovať medzinárodný tábor dobrovoľníckej práce INEX, ktorého účastníci sa podieľali na množstve ochranných aktivít [37].

Mal som možnosť sledovať prakticky celý profesionálny život Lucky Bobákovej. Patrila k najaktívnejším osobám či už na pracovisku na Správe NP Muránska planina, ale aj v rôznych mimovládnych organizáciách. Prekypovala energiou, húževnatosťou, najradšej bola ak mohla

Lucia Bobáková v Národnom parku Rubondo v Tanzánii, 2007 (foto Dada Haplová).

tvrdó fyzicky pracovať priamo v teréne. Okrem mnohých pracovných kontaktov sú pre mňa nezabudnuteľné chvíle na spoločných zahraničných cestách. S niekoľkými ďalšími priateľmi sme realizovali náročný prechod chorváckym pohorím Velebit alebo zimný výskum netopierov v Bulharsku. A na Luckin obetavý výkon v záľahách snehu v bulharskom Pirine sa nezabúda. Lucka Bobáková nás opustila na vrchole svojich tvorivých síl. Napriek kruto krátkemu životu však po sebe nielen v zoológii zanechala nezmazateľnú stopu. Jej nenaplnená túžba, myšlienky a nápady, ako aj jej osobitý smiech, sú však už nenávratne vo večnosti.

Bibliografia Lucie Bobákovvej

1999

1. HAPL E. & BOBÁKOVÁ L., 1999: Európska noc netopierov. *Trúlelek*, **4**: 4.
2. HAPL E. & BOBÁKOVÁ L., 1999: Netopiere (Chiroptera) v lesných stavbách na území NP Muránska planina. Pp.: 95–99. In: UHRIN M. (ed.): *Výskum a ochrana prírody Muránskej planiny 2*. Ministerstvo životného prostredia SR & Správa NP Muránska planina, Bratislava & Revúca, 112 pp.
3. HAPL E. & BOBÁKOVÁ L., 1999: Čo žije na povale evanj. kostola v L. Trnenci? *Zborový spravodaj*, *Ev. a. v. farský úrad L. Trnovec*, **júl–september**: 2–3.

2000

4. BOBÁKOVÁ L., sine anno [= 2000]: Program záchrany sokola rároha (*Falco cherrug*) v NP Muránska planina. In: KAŇUCH P. (red.): *Katalóg projektov*. SOVS – Spoločnosť pre ochranu vtáctva na Slovensku, Vranov nad Topľou.
5. BOBÁKOVÁ L. & HAPL E., 2000: Netopiere Národného parku Malá Fatra. *Vespertilio*, **4**: 19–26.

2001

6. BOBÁKOVÁ L., 2001: *Netopiere vybraných lokalít (Dobšinská ľadová jaskyňa, Harmanecká jaskyňa a Domica) vo vzťahu k ekologickým podmienkam a antropickým aktivitám*. Diplomová práca. Katedra ekozológie a fyziotaktiky, Prírodovedecká fakulta, Univerzita Komenského, Bratislava, 90 pp.

2002

7. ANONYMUS (-lb-) [= BOBÁKOVÁ L.], 2002: Národný park Muránska planina. *Revúcke Listy*, **11**(21): 10.
8. BOBÁKOVÁ L., 2002: Doterajšie poznatky o chiropterofaune Harmaneckej jaskyne. Pp.: 165–174. In: BELLA P. (ed.): *Výskum, využívanie a ochrana jaskýň*. Zborník referátov. Správa slovenských jaskýň, Liptovský Mikuláš, 224 pp.
9. BOBÁKOVÁ L., 2002: Kvantitatívne a kvalitatívne zloženie chiropterofauny Domického jaskynného systému. Pp.: 89–102. In: URBAN P. (ed.): *Výskum a ochrana cicavcov na Slovensku V. Zborník referátov z konferencie (Zvolen, 12.–13. 10. 2001)*. Štátna ochrana prírody, Centrum ochrany prírody a krajiny, Banská Bystrica, 174 pp.
10. BOBÁKOVÁ L., 2002: Quantitative and qualitative characteristics of bat fauna of the Dobšinská Ice Cave (E Slovakia). *Lynx, n. s.*, **33**: 47–58.
11. BOBÁKOVÁ L., 2002: *Výskum netopierov Dobšinskej ľadovej jaskyne, Harmaneckej jaskyne a jaskyne Domica v roku 2002*. Nepubl. záverečná správa. Skupina pre ochranu netopierov (SON), Revúca, [sine pag.]
12. BOBÁKOVÁ L., 2002: Zimovanie netopierov v jaskynnom systéme Dobšinská ľadová jaskyňa – jaskyňa Duča. *Vespertilio*, **6**: 245–248.
13. BOBÁKOVÁ L., 2002: Zimovanie netopierov v Liskovskej jaskyni. *Vespertilio*, **6**: 59–60.
14. BOBÁKOVÁ L. & BRINZÍK M., 2002: Prehľad aktivít SON v rámci projektu “Pomoc dobrovoľníkov pri odstraňovaní problémov súvisiacich s výskytom netopierov v podkroviach budov”. *Trúlelek*, **7**: 8–11.
15. BOBÁKOVÁ L., BRINZÍK M., DANKO Š., FULÍN M., HAPL E., HÁJEK B., LEHOTSKÁ B., LEHOTSKÝ R., MATIS Š., OBUCH J., PIENČÁK P. & UHRIN M., 2002: *Čiastkový monitorovací systém (ČMS) BIOTA časť netopiere*

– *Závěrečná správa za rok 2002*. Nepubl. závěrečná správa. Spoločnosť pre ochranu netopierov na Slovensku, Revúca, 10 pp.

16. BOBÁKOVÁ L. & HAPL E., 2002: Zimoviská netopierov v Chočských vrchoch. *Vespertilio*, **6**: 41–43.
17. BOBÁKOVÁ L. & HAPL E., 2002: Zimoviská netopierov Veľkej Fatry. *Vespertilio*, **6**: 303–309.
18. BOBÁKOVÁ L., HAPL E., BRINZÍK M. & VALACHOVIČ P., 2002: Zimoviská netopierov Západných Tatier. *Vespertilio*, **6**: 343–344.
19. BOBÁKOVÁ L., HAPL E. & VAVROVÁ L., 2002: Zimoviská netopierov severnej a západnej časti Národného parku Malá Fatra. *Vespertilio*, **6**: 61–64.
20. HAPL E., UHRIN M., BOBÁKOVÁ L., BENDA P., ANDREAS M., REITER A., HOTOVÝ J., OBUCH J., STANKOVIČ J. & CSELÉNYI K., 2002: Prehľad zimovísk netopierov Šilickej a Plešivskej planiny. *Vespertilio*, **6**: 193–211.
21. UHRIN M., BENDA P., BOBÁKOVÁ L., HAPL E. & OBUCH J., 2002: The bats of the Muránska planina National Park, central Slovakia. P.: 21. In: ANONYMUS (ed.): *IXth European Bat Research Symposium, 26–30 August 2002 – University of Le Havre. Abstracts*. University of Le Havre, Le Havre, 57 pp.
22. UHRIN M., BOBÁKOVÁ L., HAPL E., ANDREAS M., BENDA P., OBUCH J. & REITER A., 2002: Zimovanie netopierov v slovenskej časti jaskynného systému Domica-Baradla. *Vespertilio*, **6**: 237–243.
23. UHRIN M., HAPL E., ANDREAS M., BENDA P., BOBÁKOVÁ L., HOTOVÝ J., MATIS Š., OBUCH J., PJENČÁK P. & REITER A., 2002: Prehľad zimovísk netopierov Muránskej planiny. *Vespertilio*, **6**: 103–130.
24. UHRIN M., HAPL E., ANDREAS M., BENDA P., BOBÁKOVÁ L., HOTOVÝ J., MATIS Š., OBUCH J., PJENČÁK P. & REITER A., 2002: Zimoviská netopierov Revúckej vrchoviny. *Vespertilio*, **6**: 159–171.

2003

25. ANONYMUS (-LB-) [=BOBÁKOVÁ L.], 2003: Chovná stanica pri Správe NP Muránska planina. *Revúcke Listy*, **12**(6): 6.
26. BOBÁKOVÁ L., 2003: Netopier obyčajný *Myotis myotis* (Borkhausen, 1797). *Ochrana Prírody Slovenska*, **2003**(4): III.

2004

27. AMBROS M., BOBÁKOVÁ L. & HAPL E., 2004: Poznámky k repatriácii sysľa pasienkového (*Spermophilus citellus*) na vybraných lokalitách Slovenska v rokoch 2000–2004. P.: 5. In: KAUTMAN J. & STLOUKAL E. (eds): *Zborník abstraktov z konferencie 10. Feriancove dni 2004*. Faunima, Bratislava, 32 pp.
28. BOBÁKOVÁ L., 2004: Chiropterologický výskum Dobšinskej ľadovej jaskyne a jaskyne Domica v roku 2003. *Aragonit*, **9**: 40–43.
29. BOBÁKOVÁ L., 2004: *Chiropterologický výskum jaskýň Domického systému, Harmaneckej jaskyne, Liskovskej jaskyne a Dobšinskej ľadovej jaskyne. Správa za rok 2004*. Nepubl. závěrečná správa. Správa slovenských jaskýň, Liptovský Mikuláš, 12 pp.

2005

30. BOBÁKOVÁ L., 2005: *Chiropterologický výskum vybraných jaskýň: jaskyne Domického systému, Liskovská jaskyňa a Dobšinská ľadová jaskyňa. Správa za rok 2005*. Nepubl. závěrečná správa. Správa slovenských jaskýň, Liptovský Mikuláš, 5 pp.
31. KAŇUCH P., CEUUCH M., BOBÁKOVÁ L., DANKO Š., FULÍN M., HAPL E., HÁJEK B., HÁJKOVÁ A., LEHOTSKÁ B., LEHOTSKÝ R., MATIS Š., OBUCH J., PJENČÁK P. & UHRIN M., 2005: *Monitoring netopierov na Slovensku 2005*. Nepubl. závěrečná správa. Skupina pre ochranu netopierov na Slovensku, Nitra, 15 pp.

2006

32. BOBÁKOVÁ L., 2006: Niekoľko poznámok k druhovému spektru netopierov Liskovskej jaskyne. *Aragonit*, **11**: 19–20.
33. CEUUCH M. (ed.), BOBÁKOVÁ L., DANKO Š., FULÍN M., HAPL E., HÁJEK B., HÁJKOVÁ A., KAŇUCH P., LEHOTSKÁ B., LEHOTSKÝ R., MATIS Š., PJENČÁK P. & UHRIN M., 2006: *Čiastkový monitorovací systém Biota a mapovanie výskytu netopierov*. Nepubl. závěrečná správa. Skupina pre ochranu netopierov, Nitra, 18 pp.

2008

34. HUFFMAN M. A., PETRŽELKOVÁ K. J., MOSCOVICE L. R., MAPUA M. I., BOBÁKOVÁ L., MAZUCH V. et al., 2008: Introduction of chimpanzees onto Rubondo Island National Park, Tanzania. Pp.: 213–215. In: SOORAE P. S. (ed.): *Global Re-introduction Perspectives: Re-introduction Case-studies from around the Globe*. IUCN/SSC Re-introduction Specialist Group, Abu Dhabi, viii+284 pp.
35. ISSA M., BOBÁKOVÁ L., PETRŽELKOVÁ K. J., MOSCOVICE L. R., HASEGAWA H., HUFFMAN M. A., PETRASOVÁ J. & KAUR T., 2008: Long-term research of the chimpanzee population released onto Rubondo Island NP (Tanzania). P.: 79. In: BRYJA J., NEDVĚD O., SEDLÁČEK F. & ZUKAL J. (eds): *Zoologické dny. České Budějovice 2008. Sborník abstraktů z konference 14.–15. února 2008*. Ústav biologie obratlovců AV ČR, Brno, 244 pp.
36. MAZUCH V., PETRŽELKOVÁ K. J., BOBÁKOVÁ L., ISSA M., HUFFMAN M. A. & KAUR T., 2008: Hnízdní chování introdukovaných šimpanzů na ostrově Rubondo (Tanzanie). P.: 127. In: BRYJA J., NEDVĚD O., SEDLÁČEK F. & ZUKAL J. (eds): *Zoologické dny. České Budějovice 2008. Sborník abstraktů z konference 14.–15. února 2008*. Ústav biologie obratlovců AV ČR, Brno, 244 pp.

2009

37. BOBÁKOVÁ L., 2009: Medzinárodný tábor dobrovoľníckej práce v NP Muránska planina. *Revúcke Listy*, **18**(14): 1–2.

2010

38. BOBÁKOVÁ L., 2010: Obnova riečnych ekosystémov na riekach Muráň a Turiec. *Enviromagazín*, **15**(mimoriadne číslo): 32–33.
39. PETRÁŠOVÁ J., MODRÝ D., HUFFMAN M. A., MAPUA M. I., BOBÁKOVÁ L., MAZUCH V., SINGH J., KAUR T. & PETRŽELKOVÁ K. J., 2010: Gastrointestinal parasites of indigenous and introduced primate species of Rubondo Island National Park, Tanzania. *International Journal of Primatology*, **31**: 920–936.

2011

40. BAČKOR P., BOBÁKOVÁ L., FULÍN M., LEHOTSKÁ B., LEHOTSKÝ R., UHRIN M. & VIŠŇOVSKÁ Z., 2011: Trend početnosti netopierov zimujúcich vo vybraných prístupných jaskyniach na Slovensku. Pp.: 24–25. In: BRYJA J., ŘEHÁK Z. & ZUKAL J. (eds): *Zoologické dny. Brno 2011. Sborník abstraktů z konference 17.–18. února 2011*. Ústav biologie obratlovců AV ČR, Brno, 282 pp.

došlo 10. 5. 2011